

Proloog

Wageningen, 8 augustus 2022

Het is 's morgens half elf en in de grote hal van Rumah Kita, een verpleeghuis voor Indische en Molukse senioren, zijn al verschillende zitjes bezet. Ook aan de lange tafels zijn bewoners aangeschoven. Er worden verschillende geanimeerde gesprekken gevoerd. De hal ziet er gezellig en sfeervol uit, net als de koffiecorner met de grote wandfoto van een *sawah* (nat rijstveld) met daarnaast een kleine *toko* (winkelje). De mensen voelen zich *senang* (op hun gemak) in Rumah Kita.

In een lange gang met tentoongestelde Indische en Molukse voorwerpen, houden twee bewoners stil bij een rijk beschilderde *betjak* (vervoermiddel voor twee personen, getrokken m.b.v twee hefbomen). Verhalen komen bovendrijven en al vertellend en elkaar bevestigend, schuifelen ze samen verder. Ze genieten als bewoners met alzheimer eenzelfde bewegingsvrijheid als de overige bewoners in het verpleeghuis en zijn prachtig aangelegde, omheinde tuin.

In een gezellige, met grote planten ingerichte huiskamer op de vierde etage, is een oudere dame geconcentreerd bezig aan een middelgroot schilderij. Het kopje koffie dat haar een half uur geleden is ingeschonken, is inmiddels koud geworden. Een vrijwilligster zit naast haar. Ze reikt op zijn tijd een palet met verf aan en een schoongespoelde kwast. Op het palet liggen de door tante gekozen kleuren: zwart, donkergrijs, lichtgrijs, wit, geel en donkerblauw in klodders en gemengd klaar.

Kleuren die ook in eerdere schilderijen van tante met grote regelmaat terugkomen.

Tante Serah, 75 jaar oud, is gediagnostiseerd met alzheimer. Ze praat in woorden, niet meer in zinnen. Het zijn steeds dezelfde woorden die op een indringende toon worden uitgesproken:

Laut (oceaan)

Perahu besar (grote boot)

Badai (storm)

Mabuk laut (zeeziek)

Sangat dingin! (zo koud)

Pagar tinggi (hoge hekken)

Tante Serah laat de kwast uit haar handen glijden en begint heftig te huilen. Het is iets uit haar verleden dat overduidelijk zijn sporen heeft achtergelaten. Door haar alzheimer herleeft tante traumatische gebeurtenissen keer op keer.

Elly Hikspoor, de vrijwilligster, legt zachtjes een arm om tante heen. Ze zegt niets. Zo geeft ze ruimte aan de huilbui, want - zo heeft ze inmiddels geleerd - emoties mogen er zijn.

Terwijl tantes lijf nog wat na schokt, vraagt Elly zich af wat het

levensverhaal van deze lieve vrouw kan zijn geweest. Ze is van Molukse afkomst, dat heeft ze inmiddels begrepen. Elly heeft wel eens gehoord over de Molukse kwestie, doch veel verder reikt haar kennis niet. Toch grijpt het haar aan: wat vertelt tante met haar schilderijen en haar losse woorden? Wat heeft tante meegemaakt en wat doet nog steeds zo veel pijn? Waarover heeft ze zo'n verdriet?

Medewerkster Welzijn, Lisa Lilipoly, komt de huiskamer binnen. Ze ziet aan het gezicht van tante dat ze net gehuild heeft. Inmiddels is ze weer wat tot rust gekomen.

“We gaan het hier samen eens gezellig maken,” zegt ze. “Voor nu is het werken aan het schilderij wel klaar, hè, tante Serah? Een andere keer kunt u weer verder schilderen als u wilt. Zal ik nu een gezellig muziekje opzetten?”

Lisa heeft gepraat in het Maleis en het gezicht van tante Serah is er helemaal van opgeklaard. Even later zingt ze mee met de cd van Wieteke van Dort: “Geef mij maar nasi goreng met een gebakken ei, wat sambal en wat kroepoek en een goed glas bier erbij.” Intussen bergt Elly het schilderij veilig op en spoelt ze de verfspullen af. En terwijl tante Serah en oom Johnny - die even op visite is gekomen - een dansje wagen, verlaat de vrijwilligster de huiskamer. Ze pakt de lift naar de bibliotheek op de begane grond in een hoek van het restaurant. Elly Hikspoor heeft zich voorgenomen zich te informeren over de vraag waarom er Molukkers naar Nederland zijn gekomen en wat er na aankomst met hen gebeurd is. In de bibliotheek vindt ze alvast twee boeken over het thema.

Die middag start Elly's zoektocht naar de verhalen van deze door velen vergeten bevolkingsgroep.